

Sygn. akt: I Ns 191/16

POSTANOWIENIE

Dnia 5 kwietnia 2016 r.

Sąd Rejonowy w Nowym Targu I Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: SSR Przemysław Mościcki

Protokolant: protokolant sądowy H. K.

po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2016 r. w Nowym Targu

na rozprawie

sprawy z wniosku J. M. (1)

z udziałem K. M. (1), K. M. (2), M. W., T. M.

o stwierdzenie nabycia spadku po E. M.

postanawia

I. stwierdzić, że spadek po E. M., s. K. i I., zmarłym w dniu 25 grudnia 2015 r. w P. i tam ostatnio stale zamieszkałym na podstawie testamentu ustnego z 10 grudnia 2015 r. nabył w całości brat J. M. (1);

II. nakazać ściągnąć od wnioskodawcy J. M. (1) na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Nowym Targu kwotę 50 zł (pięćdziesiąt złotych) tytułem opłaty.

Sygn. akt I Ns 191/16

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 5 kwietnia 2016 r.

Wnioskodawca J. M. (1) domagał się stwierdzenia nabycia spadku po E. M. zmarłym w dniu 25 grudnia 2015 r. na podstawie testamentu ustnego z 10 grudnia 2015 r.,

Uczestnicy M. W., T. M. i K. M. (1) uznali żądanie wniosku, uznając również ważność testamentu.

Uczestnik K. M. (2) w odpowiedzi na wniosek zakwestionował ważność testamentu, domagając się przesłuchania świadków testamentu oraz czyj podpis widnieje na testamencie. W uzasadnieniu podniósł, iż z testamentu wynika, że spadkodawca rozporządza prawem, które mu nie przysługuje, gdyż zadysponował majątkiem zmarłego brata M. M. (1) (traktorem). Swoje stanowisko uczestnik podtrzymał początkowo na rozprawie w dniu 5 kwietnia 2016 r. Po przesłuchaniu świadków uczestnik K. M. (2) oświadczył, że skoro trzech świadków potwierdziło prawdziwość testamentu, to on nie wnosi do niego zastrzeżeń, a jedynie kwestionuje skuteczność rozporządzenia spadkodawcy w zakresie traktora, który do spadkodawcy nie należał. Ostatecznie uczestnik oświadczył, że nie sprzeciwia się wnioskowi a jedynie ma zastrzeżenia co do własności powołanego ciągnika.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

E. M., s. K. i I., zmarł 25 grudnia 2015 r. w P., gdzie ostatnio stale zamieszkiwał. E. M. był kawalerem, nie posiadał żadnych dzieci. Jego rodzice zmarli przed nim: ojciec w 1989 r. a matka w 2004 r. Spadkodawca pozostawił po sobie

rodzeństwo: braci J. M. (1), K. M. (1), K. M. (2) oraz siostry: M. W. i T. M.. Ponadto E. M. miał jeszcze brata M. M. (2), który zmarł w 2010 r. bezdzietnie. Nie ma innych uprawnionych do dziedziczenia po E. M. na podstawie ustawy.

dowód: odpis skrócony aktu zgonu – k. 3, odpisy aktów urodzenia i małżeństwa – k. 4-8; zapewnienie spadkowe J. M. – k. 21.

E. M. przed śmiercią chorował na nowotwór. W dniu 10 grudnia 2015 r., tj. dwa tygodnie przed śmiercią sporządził ustny testament w obecności równocześnie obecnych trzech świadków: J. P. (1), F. G. (1), S. K. (1). Czynności związane z organizowaniem testamentu wykonywał na prośbę spadkodawcy jego brat J. M. (1), który początkowo próbował umówić notariusza. Do czynności notarialnej nie doszło, gdyż notariusz oświadczyła, że wolne terminy ma dopiero po Nowym Roku. Spadkodawca próbował pisać testament sam, ale nie dał rady. W związku z tym J. M. (1) działając w porozumieniu ze spadkodawcą przyprowadził wymienionych wyżej świadków, postępując w tym zakresie zgodnie ze wskazówkami notariusza jak dokonać tego rodzaju czynności prawnej. W obecności świadków E. M. oświadczył, że cały majątek zapisuje bratu J. M. (1). E. M. wyszczególnił przy tym, że jego majątek stanowi pole, las i traktor po bracie M. M. (2). Testament spisywała J. P. (1), a następnie podpisał go spadkodawca i wszyscy świadkowie.

dowód: zeznania J. M. – k. 21, zeznania świadków: J. P., F. G., S. K. – k. 22.

Do akt przedłożono oryginał sporządzonego testamentu. Z dokumentu tego wynika, że E. M. w pełni świadomy „przekazuje swojemu bratu J. M. (1) cały swój majątek, to jest las, pole i traktor po zmarłym bracie M. M. (1)”. Pod dokumentem podpisał się spadkodawca oraz wszyscy świadkowie.

dowód: testament – k. 9.

W dniu 5 kwietnia 2016 r. wnioskodawca J. M. (1) jako spadkobierca testamentowy złożył oświadczenie, iż spadek po E. M. na podstawie testamentu z 10 grudnia 2015 r. przyjmuje wprost.

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wskazanych dowodów.

Za wiarygodne Sąd uznał zeznania świadków testamentu oraz zeznania J. M. (1). Były one wzajemnie zbieżne, brak uzasadnionych podstaw do zakwestionowania ich prawdziwości. Zarówno wnioskodawca jak i świadkowie opisali w jakich okolicznościach doszło do sporządzenia testamentu oraz przedstawili zgodnie treść ostatniej woli spadkodawcy. Drobną rozbieżność pojawiła się w zeznaniach świadka S. K. (1), który stwierdził, że spadkodawca „o traktorze nic nie mówił”. Rozbieżność ta nie ma wpływu na ocenę wiarygodności zeznań świadków, albowiem treść testamentu została stwierdzona w pisemnym dokumencie testamentu w dniu 10 grudnia 2015 r., pod którym podpisy złożyli wszyscy świadkowie. Świadek S. K. (1) potwierdził, że testament został podpisany przez niego oraz spadkodawcę, rozbieżność, która wynika z zeznań tego świadka złożonych 5 kwietnia 2015 r. należy zatem tłumaczyć jedynie wpływem czasu, przy czym za wiarygodne należało uznać zeznania tych świadków, których relacja była zgodna z zapisami w dokumencie testamentu.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 941 kodeksu cywilnego (k.c.) spadkodawca może rozporządzić spadkiem poprzez testament. Kodeks cywilny w przepisach art. 949-951 przewiduje tzw. zwykłe formy testamentu (testament własnoręczny, notarialny, allograficzny). W art. 952 k.c. ustawodawca przewidział nadzwyczajną formę testamentu, tzw. testament ustny. Zgodnie z tym przepisem testament ustny można sporządzić przy jednoczesnej obecności co najmniej trzech świadków, jeżeli istnieje obawa rychłej śmierci spadkodawcy albo jeżeli wskutek szczególnych okoliczności zachowanie zwykłej formy testamentu jest niemożliwe lub bardzo utrudnione. Treść testamentu ustnego może być stwierdzona w ten sposób, że jeden ze świadków albo osoba trzecia spisze oświadczenie spadkodawcy przed upływem roku od jego złożenia, z podaniem miejsca i daty oświadczenia oraz miejsca i daty sporządzenia pisma, a pismo to podpiszą spadkodawca i dwaj świadkowie albo wszyscy świadkowie.

E. M. sporządził ważny testament ustny. Był osobą schorowaną, umierającą na nowotwór. O tym, że istniała obiektywna obawa rychłej śmierci przekonuje fakt, że E. M. zmarł dwa tygodnie po sporządzeniu testamentu. Niezależnie od tego należy zauważyć, że utrudnione czy wręcz niemożliwe było zachowanie zwykłej formy testamentu, gdyż jak wynika z zeznań wszystkich świadków spadkodawca nie był w stanie samodzielnie napisać testamentu. E. M. zgodnie z art. 952 k.c. oświadczył swoją ostatnią wolę przy równoczesnej obecności trzech świadków. Wola spadkodawcy została spisana przez jednego ze świadków a spisany dokument podpisał spadkodawca i wszyscy świadkowie. Dochowano zatem wymagań określonych w art. 952 k.c., co oznacza, że pod względem formy testament należy uznać za ważny.

Testament nie budzi również wątpliwości co do treści. Wynika z niego wprost, iż wolą spadkodawcy jest ustanowienie swoim spadkobiercą wyłącznie brata J. M. (1). Świadczy o tym wprost sformułowanie, iż spadkodawca przekazuje bratu „cały swój majątek”. Dopiero następnie spadkodawca uszczegóławia, wskazując składniki tego majątku, a to „pole”, „las”, „traktor po zmarłym bracie M. M. (1)”. Zgodnie z art. 948 § 1 k.c. testament należy tak tłumaczyć, ażeby zapewnić możliwie najpełniejsze urzeczywistnienie woli spadkodawcy. Skoro z testamentu wynika wprost, że wolą spadkodawcy jest, aby „cały majątek” po nim odziedziczył brat J. M. (1), to bez znaczenia jest jakie przedmioty wchodzi w skład tego majątku oraz czy obiektywnie stanowią one własność spadkodawcy. Należy zauważyć, że w orzecznictwie przyjęto, że nawet jeżeli przedmiot, którym testator rozporządza w testamencie, nie stanowi własności spadkodawcy, to nie oznacza to jeszcze nieważności testamentu. Testator rozrządzając przedmiotem nienależącym do niego daje bowiem wyraz swej woli, aby spadkobierca otrzymał określoną wartość (por. orzeczenie SN z 28 października 1997 r., I CRN 276/97, OSNC 1998/4/63). Niezależnie od tego podnieść trzeba, iż z testamentu wynika, iż wolą spadkodawcy jest przekazanie J. M. (1) „traktora po zmarłym bracie M. M. (1)”. W sprawie niniejszej nie sposób prowadzić ustaleń co do własności rzeczoności ciągnika, niemniej przyjmując, iż należał on do M. M. (1), który zmarł bezdzietnie w 2010 r., należy stwierdzić, iż E. M. jako jeden ze spadkobierców ustawowych brata, posiada udział we współwłasności tego ciągnika. Tym samym byłby uprawniony do rozporządzenia swoim udziałem we współwłasności. Wynika z tego, iż również z tego względu nie sposób zakwestionować testamentu.

Na marginesie dodać należy, że ani treść testamentu, ani wydane w niniejszej sprawie postanowienie w przedmiocie stwierdzenia nabycia spadku po E. M. nie przesądzają własności spornego ciągnika, tj. nie przesądzają do kogo ten ciągnik należy.

Ponieważ z testamentu wynika jasno, iż wolą spadkodawcy było, aby cały jego majątek przypadł J. M. (1), a brak jakichkolwiek przesłanek do uznania, że testament E. M. był nieważny, Sąd stwierdził nabycie spadku zgodnie z tym testamentem.

Ponieważ w toku postępowania odebrano od wnioskodawcy oświadczenie o przyjęciu spadku, Sąd orzekł o nakazaniu ściągnięcia należnej opłaty od tego oświadczenia – na podstawie art. 130³ § 2 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.